

Høringsnotat:

Endring av arbeidsledighetstrygden for fiskere og fangstfolk

Foto: KIH

Høringsfrist: 1. februar 2011

1 Innledning

Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbund nedsatte i 2009 et hurtigarbeidende utvalg, med representanter for begge organisasjonene, for å se nærmere på arbeidsledighetstrygden for fiskere. Utvalgets arbeid resulterte i konkrete endringsforslag for a-trygdordningen. På bakgrunn av utvalgets forslag sendte Fiskeri- og kystdepartementet i oktober 2009 ut et høringsbrev om en prinsipiell endring av a-trygden for fiskere. Forslaget innebar at ordningen går over til å være inntektsbasert og benytte samme beregningsgrunnlag for dagpengesats som for arbeidsledighetstrygd etter folketrygdloven.

Siden departementet ikke satt med fullstendig informasjon om konsekvensene av en eventuell endring, ble det i høringsbrevet uttalt at forslaget måtte videre utredes og dokumenteres slik at alle konsekvenser ble tilfredsstillende klarlagt i tråd med Utredningsinstruksen. Det ble derfor lagt til grunn at en eventuell forskriftsendring ville bli sendt på ny høring med en tilhørende konsekvensvurdering.

Det kom inn substansielle hørings svar fra Finansdepartementet (FIN), Fiskebåtrederne Forbund, Garantikassen for fiskere, LO, Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Norsk Sjømannsforbund, Sametinget og Troms fylkeskommune. Høringsinstansene støttet i det vesentlige en prinsipiell endring av a-trygden, med unntak av Fiskebåtrederne forbund.

Fiskebåtrederne forbund var bekymret for at en omlegging vil medføre endrede holdninger til bruk av a-trygden. De uttrykker forståelse for synspunktet om å ville ”normalisere” fiskeryrket, men fremhever samtidig fiskernes særskilte yrkesmessige status, inntektsmodell og sosiale ordninger som følger av yrkets sesongpregede natur. De støttet derfor ikke forslaget og mente spørsmålet eventuelt må vurderes innenfor en større sammenheng der både yrkesmessig status, valg av inntektsmodell og sosiale rettigheter vurderes samlet. FIN ville avvente en konsekvensutredning før de tok stilling til forslaget. Norges Fiskarlag støttet forslaget, men påpekte i tillegg at det, på bakgrunn av fiskeryrkets natur med fiskerier som pågår i sesonger, er nødvendig å utforme et regelverk som hindrer utilsiktet bruk av a-trygdordningen mellom slike sesonger. For fullstendige høringsuttalelser vises det til www.regjeringen.no/fkd.

De som var positive støttet i hovedsak en videre prosess med utarbeidelse av en konsekvensutredning før et forslag til forskriftsendring sendes på høring. På bakgrunn av innspillene i høringsrunden besluttet departementet å arbeide videre med saken. Dette høringsnotatet vil i hovedsak se nærmere på konsekvensene av forslagene til Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbund.

Samtidig mener Fiskeri- og kystdepartementet at gjeldende forskrift om arbeidsledighetstrygd for fiskere også er moden for en strukturell modernisering. Forskriften bærer preg av å være lite oversiktlig, noe som reduserer reglens tilgjengelighet for brukerne. I lys av dette har departementet foreslått en del strukturelle endringer i forskriften med det formål å gi den en mer pedagogisk og moderne drakt. De strukturelle endringene blir presentert i et eget delkapittel. Videre må også a-trygden for fiskere forholde seg til pensjonsreformen. Dette blir behandlet i delkapittelet som ser på materielle endringer, selv om det først og fremst er en følgeendring som konsekvens av pensjonsreformen.

Forslag til ny forskrift er lagt ved høringsnotatet.

2 A-trygden for fiskere

2.1 Dagens ordning med a-trygd for fiskere

Fiskeryrkets natur med sesongmessige svingninger og perioder med intensivt arbeid, ofte borte fra hjemsted, har historisk sett ledet til en utvikling der det er etablert en rekke særordninger for yrkesgruppen, herunder fiskerpensjon, garantilott, fiskerfradrag og en avgifts- og trygdeløsning som er tilpasset fiskernes situasjon.

Fiskere som helt eller delvis har inntekt i form av lott blir i dag regnet som selvstendige næringsdrivende skatte- og trygderettslig. For fiskere finansieres ytelsene fra folketrygden delvis gjennom en produktavgift, og ikke gjennom arbeidsgiveravgift slik som for andre yrkesgrupper. Selv om det i enkelte fiskerier har blitt mer vanlig å avlønne deler av arbeidsgodtgjørelsen i form av hyre, står lottsystemet og fiskernes yrkesmessige status fortsatt sterkt i næringen.

Dagens ordning med arbeidsledighetstrygd for fiskere ble innført i 1990 og er regulert i forskrift av 26. januar 1990 om arbeidsledighetstrygd i fiske. Ordningen omfatter alle yrkesfiskere på blad B, eller som fyller betingelsene for opptak, og som har vært sysselsatt ombord i merkeregistrert fartøy på 6 meter eller mer. Garantikassen for fiskere administrerer ordningen.

Retten til a-trygd gjelder i en rekke tilfeller der fartøy blir satt ut av drift, f.eks. ved havari, forlis, sykdom eller ved pålegg fra kontrollerende myndigheter. Ordningen omfatter også fiskere som blir oppsagt, ledig etter sykdom eller militærtjeneste og fiskere som blir ledig etter salg og kondemnering av fartøy. I tillegg vil fiskere ha rett til dagpenger dersom det iverksettes streik eller lockout av partene innen foredlings- og produksjonssektoren på land som hindrer fiskerne i å levere fangster eller drive fiske.

Dagbeløpet er på 360 kr. Det blir utbetalt dagpenger for 6 dager per uke, og inntil 40 uker per år. Satsen ble sist endret i 2007, da fra 315 kr per dag.

2.2 Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbunds forslag til endring av a-trygden

Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbund foreslår en prinsipiell endring av dagens ordning med a-trygd for fiskere der dagpengesatsen settes til 2,4 promille av dagpengegrunnlaget (jf. arbeidsledighetstrygd etter folketrygdloven), i stedet for en fast sats for alle. Det forutsettes samtidig en videreføring av fiskernes yrkesmessige status, herunder at ordningen med produktavgift fortsatt skal finansiere arbeidsledighetstrygden for fiskere.

Det foreslås at fiskerne skal ha arbeidsledighetstrygd basert på utbetalt arbeidsinntekt. Det foreslås videre at man kan velge mellom utbetalt arbeidsinntekt i det siste avsluttede kalenderår før det søkes om dagpenger, eller, dersom det gir et høyere grunnlag, gjennomsnittlig arbeidsinntekt i de siste tre avsluttede kalenderår.

Det foreslås at for de med dagpengegrunnlag over 2 G skal full stønadsperiode være 104 uker. For lavere inntekter foreslås det at full stønadsperiode skal være 52 uker. Det foreslås at det skal ytes stønad for 5 virkedager pr. uke, mot 6 dager i dag.

Fiskerne har i dag rett til dagpenger hvis det iverksettes streik eller lockout av partene innen foredlings- og produksjonssektoren på land som derved hindrer fiskerne i å levere fangster

eller drive fiske. Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbundet foreslår at denne regelen utvides slik at fiskere med båttilknytning skal kunne få dagpenger også ved ekstraordinær kjøpestopp av andre årsaker. Det foreslås også å fjerne bestemmelsen om at stopp i fiske grunnet reguleringer ikke gir rett til a-trygd.

3 Konsekvenser av Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbunds forslag om endret ordning for a-trygd

3.1 Nødvendige presiseringer og avgrensninger

Departementet har tatt utgangspunkt i forslaget fra Norges Fiskarlag og Norsk Sjømannsforbund, men har sett seg nødt til å gjøre noen avgrensninger og presiseringer.

Departementet foreslår at det skal være et krav til minsteinntekt for å være berettiget dagpenger, tilsvarende som for ordinær arbeidsledighetstrygd etter folketrygdloven. Dette innebærer et krav om inntekt som minst svarer til 1,5 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet i det siste avsluttede kalenderåret, eller at man i løpet av de siste tre avsluttede kalenderårene før det søkes om stønad har hatt utbetalt en arbeidsinntekt som minst svarer til 3 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet. 1,5 G og 3 G utgjør fra 1. mai 2010 hhv 113 461,5 og 226 923 kr. For ordinære arbeidstagere er det øvrig arbeidsinntekt som er grunnlaget for beregning av minimumsinntekt. Dermed gjelder ikke folketrygdytelser, lønn fra arbeidsmarkedstiltak og selvstendig næringsinntekt i grunnlaget for minimumsinntekten.

Det foreslås videre at inntekt over 6 ganger grunnbeløpet ikke skal regnes med i beregningsgrunnlaget for dagpengesats (dagpengegrunnlaget), også dette tilsvarende som for ordinær arbeidsledighetstrygd etter folketrygdloven. 6 G utgjør i dag 453 846 kr (1 G=75 641 kr per 1. mai 2010).

A-trygden for fiskere er en ordning for heltidsfiskere, det vil si fiskere som er oppført på blad B som har drevet med fartøy som er registrert i merkeregisteret. Formålet med ordningen er å kompensere for bortfall av inntekt fra fiske, og ikke bortfall av annen inntekt. Ordningen blir dessuten finansiert av næringen selv over produktavgiften. Departementet foreslår derfor at dagpengegrunnlaget og inntekt som inngår i krav til minsteinntekt begrenses til å omfatte inntekt fra fiske og fangst og ikke annen arbeidsinntekt.

Det kan imidlertid oppstå tilfeller der en fisker som nettopp er oppført på blad B blir arbeidsledig, og ikke har registrert inntekt som heltidsfisker fra tidligere år. I slike tilfeller foreslår departementet at annen arbeidsinntekt fra foregående år sidestilles med inntekt fra fiske i beregningsgrunnlaget for minsteinntekt og dagpengesats.

3.2 Hvem mottar a-trygd med dagens ordning?

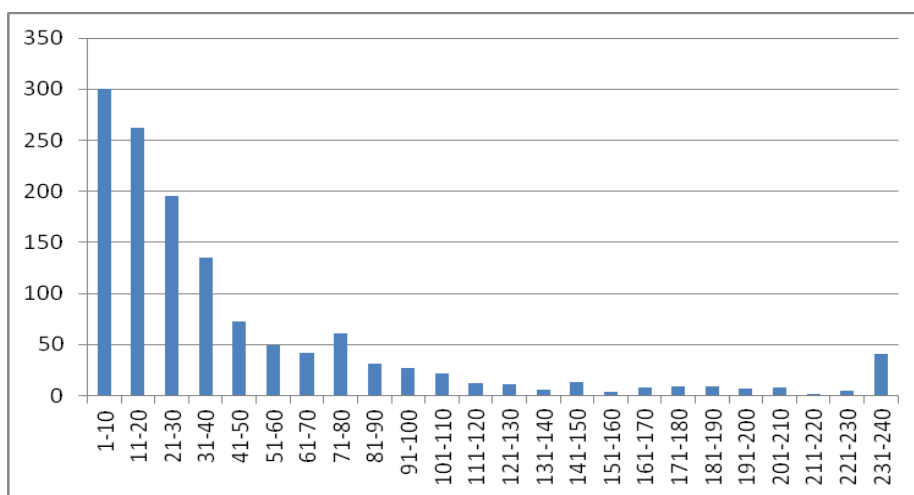
For å kunne gjøre et anslag over konsekvensene av forslaget er inntektssammensetningen og ledighetsdager blant de som har mottatt stønad de siste årene analysert. Tabell 1 viser utviklingen i utbetalt a-trygd for årene 2002-2008. Som tabellen viser varierer utbetalingene fra år til år, men har en nedadgående trend.

Tabell 1. Utvikling i utbetalingene til a-trygd, 2002 – 2008:

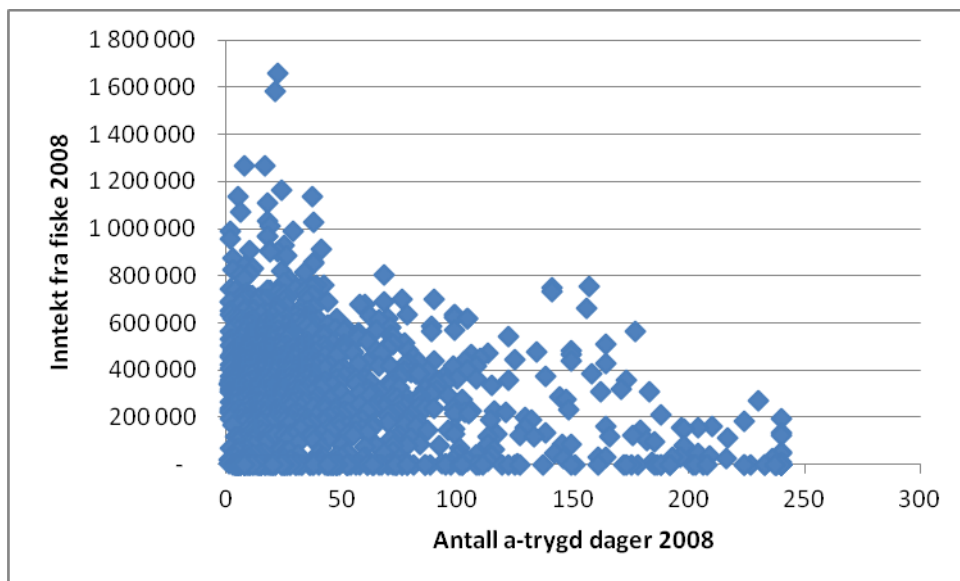
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Utbetalt (mill. kr)	34,1	37,4	37,1	32,7	27,2	21,0	22,3
Administrasjon (mill. kr)	3,1	2,8	2,9	2,3	2,4	1,9	1,6
Totalkostnad (mill. kr)	36,2	40,2	40,0	35,0	29,6	22,9	23,9

Den videre analysen er avgrenset til å se nærmere på tall fra 2008 som er de siste tilgjengelige tallene. I 2008 ble det i alt utbetalt 22,3 mill kroner til a-trygd. Det var 1 332 fiskere som fikk utbetalt i gjennomsnitt 16 705 kroner. Fiskerne som fikk a-trygd fikk i løpet av året utbetalt dagpenger for mellom 1 og 240 dager, noe som utgjorde mellom 375 og 97 911 kroner.

Figur 1 viser fordelingen på antall dager. Her ser man at 300 personer fikk utbetalt dagpenger for 1-10 dager. Under halvparten av de som fikk dagpenger fikk utbetalt dagpenger i mer enn 30 dager.

Figur 1. Antall a-trygddager, 2008.

12,8 prosent av de som fikk utbetalt dagpenger i 2008 hadde ingen inntekt fra fiske dette året. Blant de som hadde inntekt fra fiske dette året var gjennomsnittsinntekten 380 509 kroner, med minste inntekt på 321 kr. Figur 2 viser sammenhengen mellom antall a-trygddager og inntekt fra fiske. Den viser at en del har mottatt dagpenger, selv om de i løpet av året har hatt relativt høy inntekt fra fiske. 79 prosent av fiskerne som mottok a-trygd i 2008 hadde også annen arbeidsinntekt. Denne var i gjennomsnitt 123 528 kroner.

Figur 2. Sammenheng mellom a-trygddager og inntekt fra fiske, 2008.

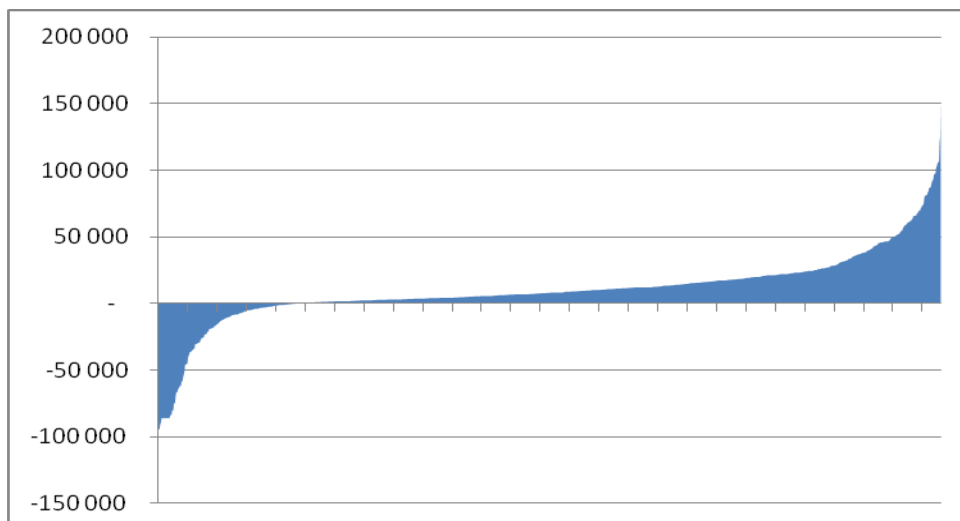
3.3 Konsekvenser av endring fra fast beløp til inntektsbasert ordning

For å ta stilling til en eventuell endring i arbeidsledighetstrygden for fiskere er det nødvendig å se på hvilke konsekvenser en endring vil få for de involverte partene. En enkel analyse tar utgangspunkt i personene som fikk utbetalt a-trygd i 2008, og legger hovedvekt på hvor mange som ville fått en bedre ordning og hvor mange som ville fått en dårligere ordning dersom ordningen ble gjort inntektsbasert. Det er også gjort et anslag over hva en endret ordning vil koste og hva konsekvensene for produktavgiften vil bli.

Med utgangspunkt i antall ledighetsdager i 2008 og registrert inntekt fra fiske de foregående år er det også beregnet hvem som oppfyller kravet til minsteinntekt for å være berettiget dagpenger, og hvor mye de som oppfylte dette minstekravet alternativt ville fått utbetalt ved en inntektsbasert ordning.

Analysen viser at hele 81 prosent av de som mottok dagpenger i 2008 ville fått utbetalt mer ved en alternativ inntektsbasert ordning. Dette utgjør 1 081 personer, som i snitt ville fått utbetalt 17 461 kr mer hver i a-trygd i løpet av året. 79 fiskere ville fått utbetalt over 50 000 mer og av disse ville 9 fått utbetalt over 100 000 kr mer. De resterende 19 prosent, 249 fiskere, ville imidlertid fått utbetalt mindre dagpenger ved en alternativ ordning, i gjennomsnitt vil de få utbetalt 23 125 kr mindre i løpet av året.

Figur 3 viser fordelingen av de 1 332 fiskerne som mottok dagpenger i 2008. Arealet under streken viser reduserte utbetalinger til de som vil få mindre dagpenger ved en ny ordning, og arealet over streken viser økte utbetalinger til de som vil få utbetalt mer dagpenger ved en ny ordning.

Figur 3. Endret utbetaling som følge av endring i a-trygden

At noen får mindre dagpenger ved en alternativ ordning skyldes enten at de vil få en lavere dagpengesats enn dagens 360 kr, og/eller at de ikke oppfyller kravet til minsteinntekt. Av de 249 personene som ville fått mindre a-trygd ved en inntektsbasert ordning, ville 190 ikke oppfylt kravet om minsteinntekt og ville derfor ikke være berettiget til å motta dagpenger. To tredjedeler av de som ikke ville oppfylt kravet om minsteinntekt hadde ingen registrert inntekt fra fiske i 2007. Halvparten av de som ikke ville oppfylt minstekravet fikk i 2008 utbetalt a-trygd i under 50 dager. 33 personer, 17 prosent, fikk a-trygd for 200-240 dager, og av disse var det 20 personer som fikk a-trygd for 240 dager, som er det maksimale antallet dager. De økonomiske konsekvensene for de som ikke oppfyller kravet om minsteinntekt ville utgjort mellom 375 kr og 94 944 kroner i 2008.

Ved å summere opp de økonomiske konsekvensene av en omlegging av a-trygden, ser man at de totale utbetalingene vil øke med i alt 13,2 mill kroner. Økte utbetalinger vil måtte dekkes over produktavgiften som ville måtte økes med 0,1 prosentpoeng.

I analysen har det imidlertid ikke vært mulig å ta høyde for endring i antall ledighetsdager og uker, endret varighet av stønaden og ev endringer i søknadsmassen. I tillegg er utvalgsåret 2008 et år med relativt lav arbeidsledighet. Dette er usikkerhetsfaktorer som kan påvirke tallene.

Endringen i antall uker og ledighetsdager per uke innebærer at det maksimale antallet a-trygd dager for året vil øke fra 240 til 260. At antall ledighetsdager og uker blir endret vil kunne slå ulikt ut i ulike tilfeller. Det er imidlertid ikke usannsynlig at de som har hatt krav på dagpenger i 240 dager i løpet av et år ville hatt krav på dagpenger i 260 dager med ny ordning. Hvor mye dette ville utgjort i kroner og øre for den enkelte er avhengig av den enkeltes dagpengegrunnlag.

Selv om antall ledighetsdager per år økes vil innføringen av en maksimal stønadsperiode på 104 uker på den andre siden kunne gi noe reduserte kostnader. Med dagens ordning kan ledige fiskere få utbetalt maksimal a-trygd flere år på rad uten å faktisk delta i fisket. Tallene viser også at noen personer har hatt 240 ledighetsdager i flere påfølgende år og ingen inntekt fra fiske. Ved en ny ordning vil disse miste retten til dagpenger etter to år, og vil måtte opparbeide en slik rettighet på nytt.

4 Fiskeri- og kystdepartementets vurdering

Fiskeri- og kystdepartementet ser at dagens a-trygd i liten grad kompenserer de som normalt har god inntjening fra fisket. En omlegging av a-trygden for fiskere til å være inntektsbasert vil gjøre at de som normalt tjener godt vil få mer utbetalt hvis de blir arbeidsledige. Samtidig vil de som har lav inntekt fra fiske risikere å få mindre utbetalt, og endatil ikke kvalifisere til å motta dagpenger overhodet dersom de ikke fyller kravet om minsteinntekt.

Uansett hvilken skjæringsdato man velger for ikrafttredelse av en ny ordning vil man risikere at flere personer som er i en løpende stønadperiode vil miste retten til dagpenger eller få dagsatsen kraftig redusert. For å hindre at dette skjer så brått, men samtidig sørge for at en ny ordning kan tre i kraft relativt fort ser departementet for seg en mulig overgangsperiode der fiskerne kan velge mellom dagpenger etter gammel ordning og ny ordning. Departementet mener at en overgangsordning kan virke fra tidspunktet når ny ordning iverksettes og ut 2011, men fra 2012 vil kun den inntektsbaserte ordningen gjelde.

Selv om en endring til inntektsbasert ordning vil medføre en forholdsmessig stor økning av totalkostnadene ved a-trygd, vil økningen ha små konsekvenser for næringen gjennom produktavgiften.

Det er vanskelig å anslå om søkermassen vil bli endret som følge av endringsforslaget. Søkermassen vil som nevnt bli redusert ved at enkelte fiskere ikke vil oppfylle det foreslåtte kravet til minsteinntekt. Samtidig kan søknadsmassen øke ved at ordningen blir mer attraktiv. En ny ordning kan potensielt gjøre at terskelen for å søke blir lavere eller at incentivene til å skaffe ny jobb vil svekkes. Det er imidlertid vanskelig å utforme et regelverk som hindrer utilsiktet bruk av a-trygdordningen mellom sesonger, slik Norges Fiskarlag ber om i sitt høringssvar.

Departementet mener at siden a-trygden for fiskere er en ordning for heltidsfiskere, det vil si fiskere som er oppført på blad B som har drevet med fartøy som er registrert i merkeregisteret, og er en ordning som er finansiert av næringen selv, bør dagpengegrunnlaget og inntekt som inngår i krav til minsteinntekt begrenses til å omfatte inntekt fra fiske og fangst.

Formålet med en a-trygdeordning for fiskere er å kompensere for bortfall av inntekt fra fiske, og ikke bortfall av annen inntekt. Departementet foreslår derfor at ordningen innrettes slik til tross for at flertallet av de som fikk dagpenger i 2008 hadde annen arbeidsinntekt i tillegg til inntekt fra fiske, noen har til og med mer arbeidsinntekt fra annet arbeid enn fra fiske.

Det er samtidig viktig å utforme en a-trygd for fiskere som sikrer at det legges til rette for at personer kan komme inn som heltidsfiskere uten å miste opparbeidede rettigheter til dagpenger i annet yrke.

Når en tidligere fisker som har vært oppført på blad B i fiskermanntallet har blitt arbeidsledig etter å ha hatt arbeid utenfor fiske og fangst i minst 12 uker, og ikke lengre oppfylder vilkår for rett til dagpenger fra Garantikassen, vil vedkommende ha rett til dagpenger for ordinære arbeidstager etter folketrygdloven. Da vil inntekt fra arbeid i fiske og fangst likestilles med inntekt som ellers gir rett til dagpenger etter folketrygdloven.

På tilsvarende måte vurderer departementet at når en fisker blir arbeidsledig etter enten å ha hatt annet arbeid som hovedinntekt eller å ha hatt inntekt fra både fiske og annet arbeid i foregående år, bør man likestille annen arbeidsinntekt med inntekt fra fiske i

beregningsgrunnlaget for minsteinntekt og dagpengesats for a-trygden for fiskere. Departementet vurderer imidlertid at biinntekt fra et arbeidsforhold som vedkommende fisker fortsatt står i ikke bør inngå i grunnlaget for dagpengesats eller minsteinntekt.

Fiskeri- og kystdepartementet ønsker derimot ikke at stopp i fiske grunnet ekstraordinær kjøpestopp eller reguleringer skal gi rett til dagpenger. En bestemmelse om ”ekstraordinær kjøpestopp” vil være vanskelig både å definere og håndheve, og departementet ønsker ikke å ta dette inn som noen ny bestemmelse.

5 Fiskeri- og kystdepartementets forslag til materielle endringer

Basert på vurderingene i forrige kapittel foreslår Fiskeri- og kystdepartementet følgende materielle endringer i arbeidsledighetstrygden for fiskere.

For ordens skyld nevner vi at fiskernes yrkesmessige status skal videreføres, ordningen med produktavgift skal fortsatt finansiere arbeidsledighetstrygd for fiskere. Fiskeri- og kystdepartementet foreslår heller ingen utvidelse av retten til dagpenger ved ekstraordinær kjøpestopp av andre årsaker.

Krav til minsteinntekt

For å få rett til dagpenger må fiskeren i det siste avsluttede kalenderåret før det søkes om stønad ha hatt utbetalt en inntekt fra fiske som minst svarer til 1,5 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet, eller i løpet av de siste tre avsluttede kalenderårene før det søkes om stønad ha hatt utbetalt en arbeidsinntekt som minst svarer til 3 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet.

Folketrygdytelse, lønn fra arbeidsmarkedstiltak og selvstendig næringsinntekt foreslås å ikke gjelde i grunnlaget for minimumsinntekten.

Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 8 om krav til minsteinntekt.

Dagpengegrunnlag

Dagpengegrunnlaget fastsettes ut fra fiskernes inntekt fra fiske i det siste kalenderår før det søkes om dagpenger, eller, dersom det gir et høyere grunnlag, gjennomsnittlig inntekt fra fiske i de siste tre avsluttede kalenderår. Dagpenger under arbeidsløshet, garantiløst, sykepenger, omsorgspenger, pleiepenger, opplæringspenger, svangerskapspenger og foreldrepenger tas også med i dagpengegrunnlaget når rett til stønad er opptjent som fisker/arbeidstaker.

Inntekt over 6 ganger grunnbeløpet skal ikke regnes med i dagpengegrunnlaget.

Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 9 om dagpengegrunnlag.

Dagpengenes størrelse

Dagpengene utbetales for fem dager per uke. Dagsatsen er 2,4 promille av dagpengegrunnlaget. (jf. Folketrygdlovens § 4-12)

Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 11 om utbetaling av dagpenger.

Varighet av stønaden

For de med dagpengegrunnlag over 2 G, foreslås at tar full stønadsperiode skal være 104 uker. For lavere inntekter utgjør full stønadsperiode 52 uker.

Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 10 om antall stønadsuker (Stønadsperiode).

Likestilling med annen inntekt

Når en fisker på blad B blir arbeidsledig kan han likevel få dagpenger selv om han ikke har vært fisker lenge nok til å ha opparbeidet beregningsgrunnlag for dagpenger. I beregningsgrunnlaget for minsteinntekt og dagpengesats bør da annen arbeidsinntekt likestilles med inntekt fra fiske. Biinntekt fra et arbeidsforhold som vedkommende fisker fortsatt står i bør imidlertid ikke inngå i grunnlaget.

Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 8 og § 9.

Overgangsordning

I en overgangsperiode som varer ut 2011 vil fiskerne kunne velge mellom dagpenger etter gammel ordning og ny ordning.

Overgangsordningen fremkommer i forskriftsutkastet § 15.

Avkorting

Avkorting av dagpengene ved mottak av annen arbeidsinntekt eller trygdeytelser er gjeldende praksis. Departementet finner det imidlertid hensiktsmessig å skille ut disse bestemmelsene i en egen paragraf for å synliggjøre dette.

Dersom vedkommende mottar over 60 prosent trygdeytelser fra folketrygden, faller retten til dagpenger bort. Departementet ønsker også å sette en grense tilsvarende som for folketrygden som sier at hvis vedkommende fisker eller fangstmann er mer enn 50 prosent sysselsatt, faller retten til dagpenger bort. Endringene fremkommer i forskriftsutkastet § 6.

Avkorting blir omtalt i forskriftsutkastet § 6.

Alderspensjon

Fra 2011 blir det mulig med fleksibelt uttak av alderspensjon i folketrygden fra 62 år for personer født i 1943 eller senere. Pensjonsreformen reiser spørsmålet om det skal gis mulighet til å motta dagpenger samtidig som vedkommende mottar gradert alderspensjon. Innføringen av fleksibelt uttak av alderspensjon må også gjelde for fiskere og fangstfolk.

Dette kan ses på som en følgeendring fra pensjonsreformen. I denne saken mener departementet det er naturlig at dagpengeordningen for fiskere og fangstfolk harmonerer med den alminnelige dagpengeordningen når det gjelder spørsmålet om kortidsytelser. Regjeringen har lagt opp til at dagens samordningsregelverk mellom alderspensjon og folketrygdens kortidsytelser oppheves fra 2011. Departementet foreslår derfor at det ikke skal gjøres fratrekk i dagpengene ved mottak av alderspensjon.

6 Forslag til strukturelle endringer i forskriften

Fiskeri- og kystdepartementet har parallelt med arbeidet med omleggingen av arbeidsledighetstrygden for fiskere foretatt en forskriftsteknisk modernisering av gjeldende forskrift. Endringene dreier seg i all hovedsak om flytting av tekst. Departementet mener

forskriftsforslaget på en bedre måte sikrer at reglene når frem til brukerne. Nedenfor vil vi kort redegjøre nærmere for de viktigste strukturelle endringene som er gjort i revisjonsarbeidet.

Vi ber høringsinstansene være oppmerksomme på at departementet ikke har hatt til hensikt å gjøre ytterligere materielle endringer utover de som fremkommer i kapittel 5 ovenfor.

Ny forskrift om dagpenger for fiskere og fangstfolk

Forslaget gir forskriften en mer moderne drakt, samtidig som reglene er utformet med formål å gjøre reglene mer tilgjengelige for brukerne. Endringene har i sum gitt forskriften preg av å være ny. Vi foreslår derfor å oppheve gjeldende forskrift og erstatte denne med en ny forskrift. Vi mener også det er naturlig at overgangen fra begrepet arbeidsledighetstrygd til dagpenger, gjenspeiles i forskriftens overskrift. Overskriften i forslaget harmonerer også med både folketrygdloven og forskrift om dagpenger under arbeidsløshet.

Departementet erkjenner at ordet "a-trygd" er et godt og langvarig innarbeidet begrep, så vel i næringen som i forvaltningen. Vi foreslår derfor å innta "a-trygdforskriften" som forskriftens offisielle kortnavn.

Rydding og tydeliggjøring av tekst

Som det fremgår av forskriftsforslaget er overskriftene til de ulike bestemmelsene endret fra gjeldende forskrift. For det første gir dagens overskrifter lite veiledning om det materielle innholdet i bestemmelsen. For det andre er en rekke av bestemmelsene i gjeldende forskrift flyttet på i forslaget. Overskriftene i forslaget gjenspeiler innholdet i bestemmelsene på en bedre måte, samtidig som forskriften fremstår som mer helhetlig og pedagogisk.

Gjeldende forskrift § 3

Det er et vilkår i gjeldende forskrift § 3 at fiskeren må ha deltatt i fiske underlagt garantiordningen. Denne henvisningen har ingen relevans for forskriften eller Garantikassens søknadsbehandling. Formuleringen tas derfor ut av forskriften.

Gjeldende forskrift § 4

Etter gjeldende forskrift § 4 nr. 2 bokstav c, kan en fisker som er arbeidsløs av "egen skyld" tilstå a-trygd etter en karenstid på 8 uker. Etter vår oppfatning er det uheldig å benytte begrepet "skyld", Vi foreslår derfor å erstatte begrepet med å innta ordlyden fra folketrygdlovens § 4-10 første ledd, med unntak av første ledd bokstav d. Vi mener første ledd bokstav d allerede er tilstrekkelig ivaretatt i forskriften, se utkastet § 4 andre ledd.

Vi foreslår videre å forskriftsfeste gjeldende praksis om at dagpenger kan innvilges til enefiskere/båteiere dersom vedkommende har solgt eller kondemnert fartøyet, se utkastet § 4 tredje ledd. Departementet foreslår i denne sammenhengen å definere hva som menes med båteier. Forslaget er i samsvar med den definisjon av båteier som Garantikassens for fiskere har vedtatt benyttet i sin saksbehandling.

Gjeldende forskrift § 4 nr. 2 bokstav c annet pkt, som sier at "*Båteiere/enefiskere har ikke rett til a-trygd ved slike forhold som er nevnt i punkt a og b*", foreslås ikke videreført.

Presiseringen er unødvendig siden det fremkommer klart at bestemmelsene gjelder for fiskere og fangstfolk.

Gjeldende forskrift § 5

Paragraf 5 nr. 3 bestemmer at stopp i fiske grunnet reguleringer og leveringsvansker ikke gir rett til a-trygd. Etter gjeldende § 4 nr. 2 annet pkt, kan imidlertid en fisker ha rett til a-trygd (etter en karenstid på 4 uker fra søknadstidspunktet) dersom vedkommende blir oppsagt pga. stopp i fisket som følge av reguleringer, sesongavslutning eller leveringsvansker.

Departementet antar at de ovenfor nevnte bestemmelser kan oppfattes å være motstridende. Det kan også hevdes at § 5 nr. 3 er overflødig siden ordlyden i § 4 er klar – det er dersom fiskeren er oppsagt at vedkommende kan innvilges dagpenger. Vi foreslår derfor å ta presiseringen i § 5 nr. 3, ut av forskriftsteksten.

Gjeldende forskrift § 6

Departementet mener gjeldende § 6 nr. 2 bør gjøres tydeligere. Dersom den ledige søker om dagpenger etter at ledighetsperioden er påbegynt, løper karensdagene fra den dato søknaden er innsendt. Etter ordlyden kan det se ut som om karensdagene alltid skal regnes fra den dato ledighetsperioden begynner. Med formål å klargjøre bestemmelsen foreslår departementet å presisere at karensdagene, dersom søknaden innsendes etter at ledighetsperioden er påbegynt, løper fra den dato søknaden ble innsendt, se utkastet § 11 annet ledd.

Departementet foreslår å tilpasse og forenkle gjeldende forskrift § 6 nr. 6. Gjeldende praksis er at mottaker av dagpenger, for å få rett til videre og full utbetaling, må sende inn melding om fortsatt ledighet innen 14 dager regnet fra utbetalingsdato. Dersom fristen ikke overholdes er hovedregelen at vedkommende mister retten til dagpenger i perioden fra tidsfristen utløper og til ny melding blir sendt. Departementet foreslår å forskriftsfeste gjeldende praksis, se utkastet § 7 tredje ledd.

Gjeldende forskrift § 6 og § 9

Gjeldende forskrift har bestemmelser om redusert alderspensjon fra 69 til 70 år, jf. § 6 nr. 5 og § 9 j. Med pensjonsreformen er det ikke lenger aktuelt med avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt. Departementet har derfor ikke videreført bestemmelsene i forskriftsforslaget.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om endring av a-trygden innebærer ingen særskilte eller økte bevilgninger over offentlige budsjetter. A-trygden finansieres av næringen gjennom en produktavgift på førstehåndsomsetningen av fisk. Produktavgiften blir fastsatt halvårlig av Fiskeri- og kystdepartementet i statsbudsjettet.

Om forslaget blir vedtatt kan ordningen foreslås endret i revidert nasjonalbudsjett for 2011. Dermed kan ordningen tre i kraft fra 1. juli 2011.

Med utgangspunkt i tall for 2008 ville en inntektsbasert ordning ha krevd 13,2 mill kroner ekstra for å dekke utbetalingene. Dette ville utgjort 0,1 prosentpoeng økning i produktavgiften. En overgangsordning i andre halvår av 2011 ville ut fra samme tallgrunnlag medført om lag 3 mill. kroner i ekstra utgifter og ytterligere økning på 0,05 prosentpoeng i produktavgiften i overgangsperioden. En økning i produktavgiften av denne størrelsen er mindre enn potensielle årlige svingninger og vil medføre begrensede konsekvenser for næringen.

En økning i dagpengeutbetalingene vil gi økt pensjonsopptjening, noe som igjen kan medføre økte utgifter for folketrygden. Dette vil være en følgevirkning, som anslås som liten.

En omlegging av a-trygden for fiskere vil kreve utveksling av data mellom Skatteetaten og Garantikassen for fiskere. Den juridiske siden ved dette bør være ukomplisert da Garantikassen allerede i dag kan innhente informasjon fra Skatteetaten, jf. at någjeldende forskrift gir Garantikassen kompetanse etter folketrygdlovens kapittel 21 så langt det passer. Omleggingen krever imidlertid noe praktisk tilrettelegging. Det forutsettes at Garantikassen for fiskere vil kunne administrere en ny ordning innenfor dagens rammer.

De strukturelle endringene kan gi administrative fordeler ved at regelverket blir klarere og lettere tilgjengelig, både for næringsutøvere og forvaltningen.